

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

İLE

FAS KRALLIĞI HÜKÜMETİ

ARASINDA

DENİZCİLİK ANLAŞMASI

Bundan sonra taraflar olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti,

İki taraf arasındaki ilişkileri geliştirmeyi ve denizcilik alanındaki işbirliğini, eşitlik ve karşılıklı yarar ilkeleri çerçevesinde arttırmayı hedefleyerek,

26 Mart 1987 tarihinde imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı arasındaki "Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı arasında Deniz Ulaştırmasına dair Anlaşma"nın geliştirilmesini göz önünde bulundurarak

Aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır:

Madde 1 **Anlaşmanın Amacı**

İşbu Anlaşmanın amaçları;

İki devlet arasında denizcilik alanındaki ilişkilerin düzenlenmesi ve geliştirilmesi;

Deniz ticareti alanında ve denizcilik eğitimi gemi adamları kimlik belgeleri ile liman aktivitelerinde eşgüdümün geliştirilmesi ve deniz emniyeti ile seyir güvenliğinin artırılması, gemilerden kaynaklanan kirliliğin önlenmesi;

İki devlet arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine genel olarak katkıda bulunulmasıdır.

Madde 2 **Tanımlar**

Bu Anlaşmanın amaçları bakımından;

"Bir Tarafın Gemisi" terimi, Taraflardan birinin gemi siciline kayıtlı bulunan ve o devletin mevzuatına uygun olarak bayrağını taşıyan herhangi bir gemi anlamına gelmektedir.

Bununla birlikte bu terim aşağıdakileri içermez:

- Savaş gemileri ve ticari amaçlar dışında kullanılan diğer devlet gemileri,
- Balıkçı gemileri,
- Hidrografik, oşinografik ve bilimsel araştırma gemileri,
- Spor ve gezinti tekneleri,
- Tehlikeli atık taşıyan gemiler,
- Nükleer güçle çalışan gemiler

"Mürettebat" terimi, mürettebat listesine dâhil olan ve sefer esnasında geminin çalıştırılması veya hizmet vermek amacıyla istihdam edilmiş, iş bu anlaşmanın 7. Maddesinde belirtilen gemiadamı kimlik belgesi taşıyan kaptan veya diğer herhangi bir kişi anlamına gelmektedir.

"Bir tarafın Limanı" terimi; uluslararası deniz taşımacılığının yapıldığının ilan edildiği malların ve/veya yolcuların yüklenmesi, boşaltılması veya transit taşınması için akıt tarafın

hükümlerlik alanında altyapısı ve liman ağı da dahil olmak üzere bulunan deniz limanını ifade eder.

“Denizcilik şirketi terimi” terimi; bir akit tarafın topraklarında merkezi bulunan ve o akit tarafın ulusal kanunlarına göre kayıtlı olan, uluslararası deniz taşımacılığı yapan gerçek yada tüzel kişi manasına gelir.

“Yetkili makamlar” terimi;

- Türkiye Cumhuriyeti tarafında; “Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı’nı”;
- Fas Krallığı tarafında; “Fas Krallığı Teçhizat ve Ulaştırma Bakanlığı’nı” ifade eder.

“Kabotaj Taşımacılığı” terimi; Akit taraflardan birinin limanları arasında yük ve yolcu taşımacılığını ifade eder.

Taraflar; yetkili makamlarda değişiklik olması durumunda, birbirlerine diplomatik kanallardan yazılı bildirimde bulunacaklardır.

Madde 3 **Anlaşmanın Uygulama Alanı**

İşbu anlaşma, Türkiye Cumhuriyeti ve Fas Krallığında karasuları da dahil olmak üzere hükümlerlik alanlarında uygulanır.

Madde 4 **Limanlarda ve Karasularda gemilere uygulanacak önlemler**

1. Her bir Taraf, diğer Tarafın gemilerine, müteakabiliyet şartına dayanarak limanlarına serbest giriş, rıhtımlarda yer tahsisi ve yükleme ve boşaltma, gemiden gemiye nakil, yolcu iniş ve binışı için liman imkânlarının kullanımı, seyrüsefere yönelik hizmetlerin kullanımı konularında, uluslararası deniz taşımacılığı yapan kendi gemilerine yaptığı muamelenin aynısını yapacaktır.

2. Taraflar, kendi mevzuatları, liman düzenlemeleri ve uluslararası hukuka göre yükümlülükleri çerçevesinde, gemilerin limanlarda bekleme sürelerinden mümkün olduğu ölçüde kaçınılması için uygun tedbirleri alacaklar ve bu limanlarda yürürlükte bulunan idari, gümrük ve sağlık işlemlerinin basitleştirilmesini sağlayacaklardır.

3. İşbu maddenin 1. paragrafında yer alan hükümler;

(a) Yabancı gemilerin girişine açık olmayan limanlara uygulanmayacaktır.

(b) Denizde kabotaj taşımacılığına ve her bir Tarafça saklı tutulan pilotaj, römorkaj ve kurtarma gibi diğer faaliyetlere uygulanmayacaktır.

(c) Taraflardan birinin, kendi gemilerine verdiği zorunlu kılavuz alma gereklerinden muafiyetlerin diğer taraf gemilerine teşmil edilmesini zorunlu kılmayacaktır.

Madde 5 **Denizcilik ve liman faaliyetlerinin geliştirilmesi**

Taraflar, kendi mevzuatları çerçevesinde, deniz taşımacılığı ve gemi inşa alanında faaliyet gösteren kendi ticari organizasyonları ve onların yetkili makamları arasında işbirliğinin geliştirilmesi için çaba sarf edeceklerdir

Bu çerçevede; Taraflar, aşağıda belirtilen konularda işbirliği yapacak, tecrübe ve görüş paylaşımında bulunacak ve denizcilik alanında faaliyet gösteren özel ve kamu şirketlerinin bu işbirliği mekanizmasına dahil olmasını teşvik edeceklerdir:

(a) Limanların inşası ve geliştirilmesi,

-Liman yönetimi ve/veya işletilmesinde iş ortaklıklarının kurulması

(b) Gemi ve yat inşası, gemi bakım-onarım, gemi geri dönüşümü ve tersane inşaatı

-Gemi inşası ve yat inşası, gemi bakım onarımı, gemi geri dönüşümü ve modern teknolojilerin oluşturulması/uygulanması,

-Taraflar ülkelerdeki tersanelerin inşa ve modernizasyonu,

(c) Acil Müdahale merkezinin kurulması

(d) Mesleki eğitim alanında,

-Deniz emniyeti ve güvenliği

-Deniz kirliliğinin önlenmesi

-Liman ve filo yönetimi

-Gemi inşası, gemi bakımı, onarımı ve gemi geri dönüşümü.

(e) Taraflar arasında çok modlu taşımacılığın geliştirilmesi.

Madde 6 **Gemilerin Sertifika ve Belgeleri**

1. Bir Tarafın ilgili uluslararası düzenlemeler ve kendi ulusal mevzuatı uyarınca düzenlediği ya da tanıdığı, bu gemilerin uyruğunu gösteren belgelerle diğer durum sertifikaları ile gemilere ait diğer belgeler, diğer Tarafça tanınacaktır.

2. Her bir Tarafın, 1969 Gemilerin Tonajını Ölçme Uluslararası Sözleşmesi uyarınca düzenlenmiş uluslararası tonaj belgesine sahip gemileri, diğer Taraf Devletin limanlarında yeniden ölçüme tabi tutulmayacaktır.

3. Taraflardan birinin, 24 metrenin altındaki gemiler için kendi Devletin mevzuatı uyarınca düzenlediği tonaj sertifikaları, diğer Tarafça tanınacaktır.

Madde 7
Gemi adamları kimlik belgeleri

Her bir Taraf, diğ er Tarafın yetkili makamları tarafından ilgili uluslararası düzenlemeler ve kendi Devletinin mevzuatına uygun olarak verilmiş olan gemi adamları kimlik belgelerini tanyacak ve bu belgeleri taşıyanlara Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fas Krallığı Hükümetinin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde belirtilen hakları sağlayacaktır.

Söz konusu kimlik belgeleri:

- Türkiye Cumhuriyeti tarafında - Gemiadamı Cüzdanı veya Gemiadamları Belgesi;
- Fas Krallığı tarafında - "le Livret maritime"

Madde 8
Uğrak limanlarında karaya çıkma

1. Bir Tarafın gemisinin bu Anlaşmanın 7. Maddesinde değinilen bir kimlik belgesini taşıyan mürettebatı, kaptanın mürettebat listesini yetkili yerel idarelere vermiş olması şartıyla, geminin diğ er Tarafın limanında bulunduğu süre zarfında vize almaksızın kıyıya çıkabilir ve geçici olarak kıyıda kalabilir.

2. Bu kişiler, karaya çıkarken ve gemiye dönerken, mevcut ulusal mevzuata, hudut ve gümrük kontrollerine riayet edeceklerdir.

Madde 9
Mürettebat Üyelerinin giriş, çıkış ve transit geçişleri

1. Bu Anlaşmanın 7. Maddesinde değinilen kimlik belgelerinin sahipleri, kullanılan ulaşım aracına bakılmaksızın, gemilerine katılmak, diğ er bir gemiye aktarılmak, kendi Devletlerine dönmek veya diğ er Tarafın idareleri tarafından onaylanan diğ er herhangi bir amaç doğrultusunda seyahat etmek amacıyla, söz konusu Tarafın giriş ve çıkış işlemlerini uygun şekilde yerine getirmek koşuluyla diğ er Tarafın Devletinin ülkesine giriş veya ülkesinden transit geçiş yapma hakkına sahip olacaklardır.

Söz konusu bu durumlarda, ilgili Tarafın Devletinin mevzuatına göre vize gerekli ise, bu vizeler mümkün olan en kısa sürede verilecektir.

2. Bu Anlaşmanın 7. Maddesinde değinilen kimlik belgesinin sahipleri her iki Taraf Devletin uyuğunda da değ il ise, bu maddenin 1. paragrafında belirtilen vizeler, belge sahiplerine gemiadamı kimlik belgesini düzenleyen Tarafın Devletinin ülkesine dönölmesinin garanti edilmesi şartıyla verilecektir.

3. Bu Anlaşmanın 7. Maddesinde değinilen kimlik belgesini taşıyan bir mürettebat, sağlık sebepleri veya ilgili idareler tarafından geçerli sayılan diğ er nedenlerle Taraf Devletin bir limanına indirildiğinde, söz konusu Taraf Devlet bu kişinin ülkede kalmasına ve kendi ülkesine dönmesine veya herhangi bir ulaşım aracı ile başka bir limana götürölmesine izin verecektir.

4. Bu Anlaşmanın 7. Maddesi ve bu maddenin 1. - 3. paragraflarındaki hükümlere hâlel getirmeksizin, Taraf Devletlerin ülkelerinde yabancıların giriş, kalma ve ayrılmalarına ilişkin olarak yürürlükte olan hükümler geçerli olmaya devam edecektir.

5. Her bir Taraf, yukarıda tanımlanan gemiadamı kimlik belgesine sahip olan şahıslardan uygun bulmadıklarının ülkesine girişini reddetme hakkını saklı tutar.

Madde 10 **Deniz Kazaları**

1. Taraflardan birinin gemisi, diğer tarafın karasuları veya iç sularında enkaz haline gelir, karaya oturur, terk edilir veya başka herhangi bir kaza geçirirse; gemi, kazanın geçirildiği Tarafın, ülkesinde ulusal gemilere uyguladığı muamelelerin aynısından yararlanacaktır.

2. Bu maddenin 1. paragrafında belirtilen bir gemide bulunan mürettebata, yolculara veya yüke, her zaman ulusal bir gemi ile aynı ölçüde yardım ve destek sağlanacaktır.

3. Bu maddenin 1. paragrafında belirtilen gemiden boşaltılan ya da kurtarılan yük ve eşyalar, diğer Tarafın ülkesinde kullanılmadığı yada tüketilmediği sürece herhangi bir gümrük vergisine tabi tutulmayacaktır.

Madde 11 **Gemilerden kaynaklanan kirliliğin önlenmesi**

1- Her bir Tarafın gemileri, diğer Taraf devletinin ülkesi hükümlerinde çevresel tahribatın önlenmesi için, ilgili uluslararası düzenlemelere ve diğer Tarafın mevzuatına göre gerekli olan tüm tedbirleri alacaktır.

2- Her bir Akit tarafın gemileri diğer tarafın hükümlerinde bulunduğu diğer Akit tarafın yürürlükte olan çevrenin korunması alanındaki kanunlarına göre sorumlu olacaktır.

3- Her bir akit tarafın karasularında ve münhasır ekonomik bölgesinde diğer Akit tarafın gemisi tarafından çevresel kirlilikten oluşan bir hasarın ortaya çıkması durumunda, kirliten gemi, ilgili uluslararası sözleşmeler ve Akit tarafın kanunlarına göre sorumlu olacaktır.

Madde 12
Denizciliğin geliştirilmesi

1. Taraflar, Taraflardan birinin gemilerinin, diğer Tarafın limanları ile üçüncü ülke limanları arasında yapılacak deniz ticaretine katılmalarına; Taraf devletlerin mevzuatlarına, teamüllerine ve politikalarına uygun olmak kaydıyla engel olmayacaklardır.

2. Bu maddenin hükümleri, üçüncü ülkelerin gemilerinin her iki Taraf devletin limanları arasındaki deniz ticaretine katılma haklarını, Taraf devletlerin mevzuatlarına, teamüllerine ve politikalarına uygun olması koşuluyla etkilemeyecektir.

3. Taraflar, ikili ticarete, her iki Tarafın gemilerinin yük taşımacılığına katılmalarını destekleyecekler ve özellikle karşılıklı menfaat ilkesine uygun olacak şekilde her iki ülke limanları arasında düzenli deniz hatları kurulmasını teşvik edeceklerdir.

4. Taraflar, 3. Paragraf'da belirtilen düzenli hatların kurulması için azami çabayı göstereceklerdir. Bu çerçevede, Taraflar, 3. paragrafın uygulanması için ilgili paydaşların da katılımıyla geçici çalışma grupları kuracaklardır.

Madde 13
Ortak teşebbüsler ve denizcilik şirketlerinin temsilciliklerinin kurulması

Taraflar, karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, diğer Tarafın denizcilik kuruluşlarının kendi ülkelerinde deniz taşımacılığı alanında faaliyet gösteren ortak teşebbüsler ve ticari faaliyetlerle uğraşmayan temsilcilikler kurmasını destekleyeceklerdir. Bu tür ortak teşebbüslerin ve temsilciliklerin kurulması ve faaliyetleri, ev sahibi devletin mevzuatına tabi olacaktır.

Madde 14
Ortak teknik komite

1. Taraflar arasında işbu anlaşmanın uygulamasının sağlanması ve işbirliğinin teşvik edilmesi amacıyla, taraflarca görevlendirilen yetkili temsilciler ve uzmanlardan oluşan bir ortak denizcilik komitesi kurulacaktır

2. Tarafların yetkili makamlarının temsilcileri, gerekli görüldüğünde dönüşümlü olarak, bu Anlaşmanın uygulanması ile ilgili konular da ve karşılıklı menfaati ilgilendiren denizcilik ile ilgili konularında istişarelerde bulunmak için Türkiye Cumhuriyetinde veya Fas Krallığında toplanacaklardır.

Madde 15
Uluslararası taahhütler

İşbu Anlaşmanın hükümleri, Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı'nın tarafı olduğu diğer uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve yükümlülüklerini etkilemez.

Madde 16
Anlaşmazlıkların çözümü

İşbu Anlaşmanın yorumlanması veya uygulanması ile ilgili herhangi bir anlaşmazlık, Tarafların yetkili makamları arasında yapılacak doğrudan müzakerelerle karşılıklı anlayış içerisinde çözümlenecektir. Söz konusu makamların bir anlaşmaya varamaması halinde, uyumsuzluk diplomatik yollardan giderilecektir.

Madde 17
Yürürlüğe giriş, değişiklik ve fesih

İş bu Anlaşma, tarafların, anılan belgenin yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

İşbu Anlaşma, tarafların karşılıklı yazılı rızalarıyla herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Değişiklikler bu maddenin 1. Fıkrasında belirtilen usule uygun şekilde yürürlüğe girecektir.

İşbu Anlaşma, 5 yıl yürürlükte kalacaktır. Taraflardan biri, Anlaşmayı sona erdirmeye niyetini herhangi bir zamanda diğer Tarafa diplomatik yollardan yazılı olarak 6 (altı) ay önceden bildirebilir.

Taraflardan biri, Anlaşmayı sona erdirmeye niyetini, anlaşmanın yürürlük süresi dolmadan 6 (altı) ay önce karşı Tarafa diplomatik kanallardan yazılı olarak bildirmediği sürece, Anlaşma 5 yıllık süreler halinde otomatik olarak yenilenecektir.

İş bu anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile 26 Mart 1987 tarihinde imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı arasındaki "Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı arasında Deniz Ulaştırmasına dair Anlaşma" yürürlükten kalkacaktır.

Bu Anlaşma, Rabat şehrinde 3 Haziran 2013 tarihinde Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde, hepsi aynı derecede geçerli olmak üzere iki nüsha olarak düzenlenmiştir. Yorumlamada farklılık olduğu takdirde İngilizce metin geçerli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
Adına

Fas Krallığı Hükümeti
Adına

Ulaştırma, Denizcilik ve
Haberleşme Bakanı

Ulaştırma ve Teçhizat Bakanı

Binali YILDIRIM

Aziz RABBAH